

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษา เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการติดต่อสื่อความหมายซึ่งกันและกันของมนุษย์ ในสังคม ช่วยให้มนุษย์สามารถประกอบการงานอาชีพและใช้ในการศึกษาเล่าเรียนเพื่อแสวงหาความรู้ที่มีประโยชน์ต่อส่วนตัวและส่วนรวม นอกจากนี้ภาษายังแสดงถึงเอกลักษณ์ประจำชาติ ซึ่งจะเป็นเครื่องเชื่อมโยงผูกพันให้คนในชาติมีความรักและความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ดังนั้นการเรียนการสอนภาษา จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมในทุกระดับ

การใช้ภาษาประกอบด้วยทักษะทั้งสี่คือ การฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยที่จะต้องมีความสัมพันธ์สืบเนื่องกันอย่างแยกไม่ออก เช่น เมื่อมีการพูด ก็ต้องมีการฟังจึงจะถ่ายทอดความหมายไปได้ หรือเมื่อมีการเขียนแล้วก็ต้องมีการอ่าน การส่งสารจึงจะสมบูรณ์ ข้อมูลที่ได้จากการฟังจะเป็นพื้นฐานในการพูด และข้อมูลจากการอ่านก็จะนำไปใช้ในการเขียนได้ ด้วยเหตุนี้บุคคลที่มีความสามารถในการใช้ภาษาคือ ผู้ที่มีความสามารถในการใช้ทักษะทั้ง 4 นั้นเอง

การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ภาษาไทยเป็นวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะนักเรียนจะต้องใช้ภาษาไทยในการสื่อสารและแสวงหาความรู้ในวิชาการทุกแขนง ยิ่งมีความสามารถทางภาษาสูง ก็ยิ่งประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน และรวมไปถึงการประกอบอาชีพในอนาคต ดังที่ สุจริต เฟียรชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย (2523 :3) ได้กล่าวถึงความสำคัญและคุณค่าของภาษาไทย สรุปได้ว่า การประกอบอาชีพทุกสาขา ผู้ที่มีความสามารถทางภาษาสูง เมื่อใช้ภาษาเป็นเครื่องสื่อความรู้ความคิดได้ดีก็จะประสบความสำเร็จในชีวิต มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในสังคม

ความสามารถในการใช้ทักษะทั้ง 4 ทางภาษาไทย เป็นสิ่งที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยการเลียนแบบ ฝึกฝน และการใช้ภาษาในสถานการณ์จริงจนเกิดความคล่องแคล่วชำนาญ ซึ่งเป็น

หน้าที่ของครูผู้สอนภาษาไทยที่จะฝึกฝนให้นักเรียนมีทักษะทางภาษาด้วยการสอนที่ถูกริธี ดังที่ ยูฟา ส่องศิริ (2523 : 147) กล่าวว่า

การสอนศิลปะของการใช้ภาษาไทยโดยทั่วไปควมค้ไปกับการฝึกทักษะ กล่าวคือ สอนให้นักเรียนฟังได้อย่างเข้าใจ มีวิจารณ์ญาณ หรือความคิดนึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังได้ พอสมควรแก่วัย สอนให้อ่านเพื่อหาความรู้และรู้จักคิดเกี่ยวกับข้อความที่อ่านได้เช่นเดียวกับการฟัง สอนให้พูด และเขียนในเรื่องที่ไม่ยากเกินวัยของนักเรียน เพื่อให้สื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้ตรงตามความประสงค์ของตนการสอนให้สามารถพูด ฟัง อ่าน เขียนภาษาไทยได้ดังกล่าวมานี้ ควรให้มีความคล่องแคล่วถูกต้อง สื่อความหมายได้ดีในทุกโอกาสที่จะใช้ในชีวิตประจำวัน

สุจริต เฝียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรย์ (2523 : 71) กล่าวถึงการสอนทักษะภาษาไทยว่า

การใช้ภาษานั้นประกอบด้วยทักษะ 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน ในแง่ของการสื่อสารนั้นจะประกอบไปด้วยทักษะที่ใช้ในการรับสารซึ่งได้แก่ ทักษะการฟัง การอ่านและทักษะในการส่งสาร ซึ่งประกอบไปด้วยทักษะการพูด และการเขียนโดยทั่ว ๆ ไป การใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันจะต้องมีการส่งสารและรับสารอยู่ตลอดเวลา ฉะนั้นในการสอนภาษาไทย จะสอนเพียงทักษะใดทักษะหนึ่งโดยเฉพาะย่อมเป็นไปไม่ได้จะต้องมีการสอนทักษะอื่น ๆ สอดแทรกกลงไปด้วย

จากแนวความคิดดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ซึ่งได้กำหนดจุดประสงค์ของการเรียนรู้ทั้งหมด 6 ข้อด้วยกัน เนื้อหาของจุดประสงค์ทุกข้อให้ความสำคัญกับการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน ซึ่งเห็นได้ชัดเจนจากจุดประสงค์ดังต่อไปนี้

- จุดประสงค์ข้อที่ 2 ให้เข้าใจว่าการใช้ภาษาได้ดี เป็นการช่วยให้เกิด
ความร่วมมือของคนในชาตินำมาซึ่งความสมัครสมานกัน
และทำให้สามารถประกอบกิจการต่าง ๆ ได้โดยมี
ประสิทธิภาพ
- จุดประสงค์ข้อที่ 3 ให้สามารถใช้ภาษาไทยได้โดยรู้ที่เหมาะสมที่ควร ตามวัย
และศักยภาพของนักเรียน เพื่อประโยชน์ทั้งในการศึกษา
วิชาต่าง ๆ และในการดำเนินชีวิต
- จุดประสงค์ข้อที่ 4 ให้มีความใคร่รู้ใคร่เรียน พอใจที่จะแสวงหาความรู้
เพิ่มเติม จากการอ่านและการฟัง
- จุดประสงค์ข้อที่ 5 ให้สามารถคิดค้นปัญหาที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ที่ได้ฟัง
ได้อ่าน โดยใช้วิจารณญาณ รู้จักขบปัญหาเหล่านั้นจนเกิด
ปัญญา มีความคิด แจ่มแจ้งขึ้นเป็นลำดับ และนำผลจาก
การคิดค้นที่ถูกต้องไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต
- จุดประสงค์ข้อที่ 6 ให้สามารถพิจารณาหนังสือ งานเขียน งานประพันธ์ที่
อ่านได้ ให้แลเห็นทั้งส่วนดีและส่วนบกพร่อง

จากเนื้อหาของจุดประสงค์ดังกล่าวสรุปได้ว่า การเรียนการสอนภาษาไทยในปัจจุบันสิ่ง
ที่สำคัญอย่างยิ่งคือ การฝึกฝนให้ผู้เรียนสามารถใช้ทักษะทั้ง 4 อย่างมีประสิทธิภาพ และนำความ
สามารถนี้ไปใช้ในกิจการต่าง ๆ ได้เหมาะสมกับกาลเวลา บุคคล และเหตุการณ์

ปัญหาการเรียนการสอนทักษะภาษาไทยที่สำคัญเกิดจากครูผู้สอนและตัวนักเรียน ปัญหาที่
เกี่ยวกับตัวครูได้แก่ ครูผู้สอนภาษาไทยไม่เน้นการสอนทักษะทั้ง 4 ทำให้การฝึกฝนทักษะภาษาไม่
ครบตามหลักสูตร ส่วนปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียนได้แก่ นักเรียนขาดทักษะในการใช้ภาษาไทย อาจจะ
เป็นเพราะไม่ได้ใช้ทักษะภาษาไทยอย่างสม่ำเสมอ หรือจะใช้ก็ต่อเมื่อเวลาอยู่ในโรงเรียนเท่านั้น
ทางที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวมานี้ได้ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนจะต้องพัฒนาการสอนของตนเพื่อเสริมสร้างความ
สามารถในการเรียนภาษาของนักเรียน โดยครูควรจะได้มีโอกาสศึกษาถึงพื้นฐานความสามารถใน

การใช้ทักษะทางภาษาไทยของนักเรียน แล้วจัดเตรียมบทเรียน แบบฝึกหัด กิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมานี้ ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูภาษาไทยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการศึกษาถึงความสามารถในการใช้ภาษาไทยในด้านทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนของนักเรียน โดยมุ่งศึกษาความสามารถของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งการศึกษาในระดับนี้เป็นช่วงที่สำคัญที่สุดช่วงหนึ่งในชีวิตการศึกษาของนักเรียน กล่าวคือ จะเป็นช่วงเวลาที่นักเรียนได้มีโอกาสฝึกฝนประสบการณ์จริงในด้านทักษะการใช้ภาษามากกว่าระดับประถมศึกษาและยังสะสมความรู้พื้นฐานเพื่อนำไปใช้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับอุดมศึกษาต่อไป ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวทางสำหรับครูที่จะปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อให้ นักเรียนประสบความสำเร็จในการใช้ทักษะทางภาษาไทยเพื่อการดำรงชีวิตในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาไทย ได้แก่ ความสามารถในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

คำจำกัดความในการวิจัย

1. ความสามารถในการใช้ภาษาไทย หมายถึง ความสามารถในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2533 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขต กรุงเทพมหานคร

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคปลาย ปีการศึกษา 2533 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางสำหรับผู้จัดทำหลักสูตร ในการนำผลการวิจัยไปปรับปรุงหลักสูตรวิชาภาษาไทย ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียนมากขึ้น
2. ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จะได้นำเกณฑ์ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดผลและประเมินผลทักษะทางภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น
3. เป็นแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป